

ขอให้ถือผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่สอง
ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง
ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศจะตกมาแก่ท่านเอง
ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์

ในทศ

การกำหนดขอบเขตและแนวทางการ ประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Scoping)

พระบรมราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนก

ทบทวนความสำคัญของการประเมินผลกระทบทาง สุขภาพจากนโยบายหรือโครงการพัฒนา

คำถามสำคัญทิศทางการพัฒนาที่สังคม ต้องช่วยหาคำตอบ

- ชุมชนหรือสังคมมีเป้าหมายในการพัฒนาอะไรบ้าง
- มีทางเลือกเชิงนโยบาย หรือโครงการอะไรบ้างที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของชุมชน
- ในแต่ละทางเลือก (จะ) เกิดผลกระทบอะไรบ้าง (+,-)
- ควรตัดสินใจอย่างไร
- ใครควรทำอะไร

เป้าหมายของ HIA

- การสร้างกระบวนการเรียนรู้ของคน “ทั้งสังคม” เพื่อการ “อยู่ร่วมกันอย่างสงบและสันติ” ไม่ทำร้ายเอาเปรียบกัน และมุ่งสร้างสรรค์ให้สังคมไทยน่าอยู่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- ไม่ใช่เพื่อการต่อต้าน คัดค้าน โครงการอย่างไรเหตุผล
- ไม่ใช่เพื่อหลอกลวงประชาชนว่า โครงการทำดีที่สุดแล้ว

๕ ขั้นตอนมาตรฐาน HIA

The Health Impact Assessment Process

Screening

Scoping (**public**)

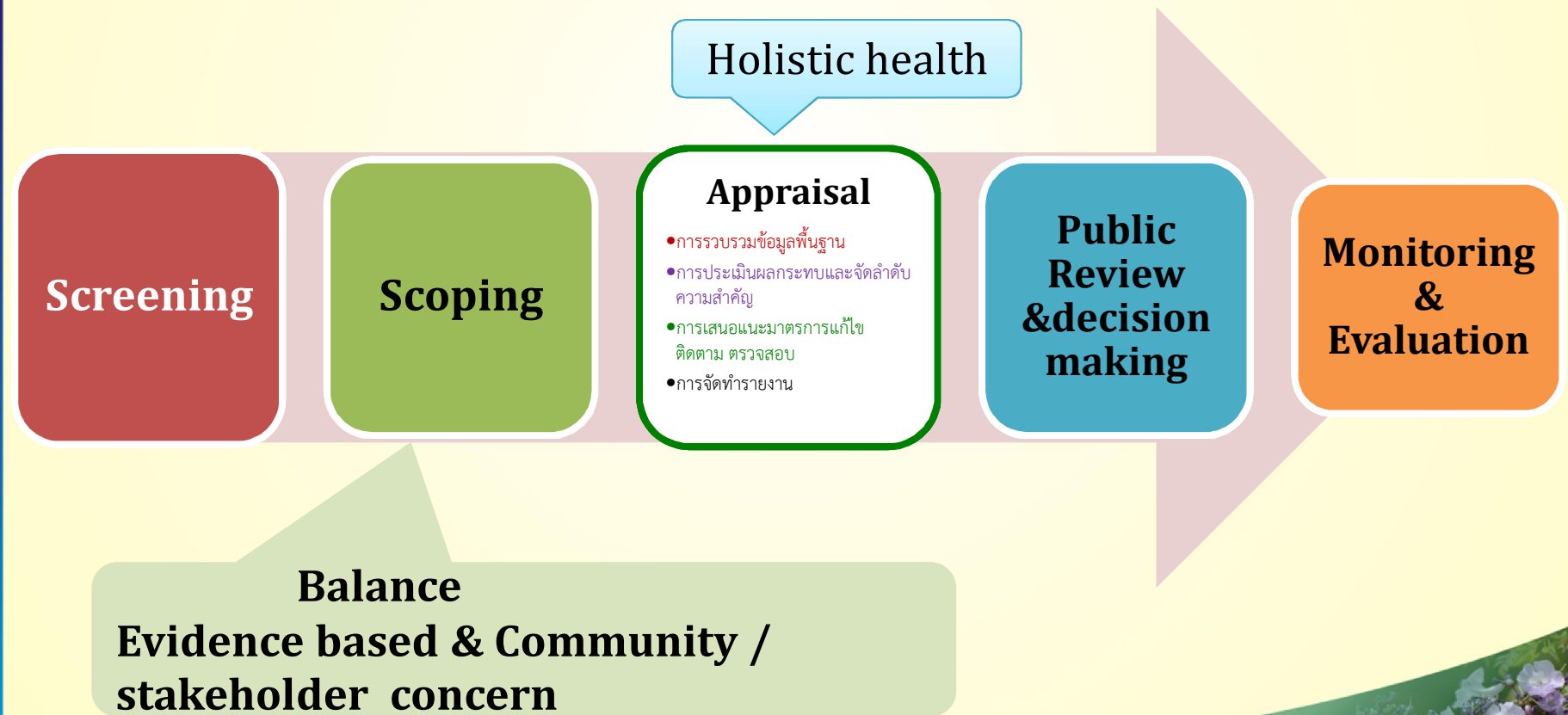
Assessment

Review (**Public**)

Decision making

Monitoring and evaluation

HIA in EIA: EHIA process

การกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบ (**Public Scoping**)

ขั้นตอนการพิจารณาร่วมกันถึงขอบเขต ประเด็น ทางเลือกใน
การดำเนินการ พัฒนาแนวทางการประเมินผลกระทบสุขภาพ
จากกิจกรรมการพัฒนานั้น โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
ได้แสดงให้เห็นถึงหลักฐาน ข้อคิดเห็น ข้อห่วงกังวล เกี่ยวกับ
กิจกรรม โครงการนั้นอย่างเต็มที่

(เดชรัต สุขกำเนิด, 2551)

การกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผล กระทบบ (**Public Scoping**)

มีความมุ่งหวังที่จะให้มี **“ดุลยภาพ”** ระหว่าง
หลักฐานทางวิชาการ ของผลกระทบบที่อาจ
เกิดขึ้น กับ **ความกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**
(สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม, 2553)

เป้าหมายสำคัญของ Scoping

■ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของ สาธารณชนในการพัฒนา

- เปิดโอกาสให้สาธารณชนได้แสดงความ
ห่วงกังวลของตนเกี่ยวกับผลกระทบที่
สำคัญที่อาจเกิดขึ้น
- มีโอกาสใช้ภูมิปัญญา
- ให้ข้อเสนอแนะทางเลือกการพัฒนา
- เป็นการเปิดรับข้อมูล/ ความรู้อย่างรอบ
ด้าน

การประเมินผลกระทบทาง
สุขภาพมีความครอบคลุม รอบ
ด้าน เป็นองค์รวมในทุกมิติของ
การพัฒนา

การปรับปรุงนโยบายให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด

ความสำคัญของการกำหนดขอบเขตและแนวทางการ ประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

- เป็นขั้นตอนแรก ๆ ที่สำคัญ
- เดิมให้ความสำคัญกับกรอบแนวคิดสุขภาพแบบแคบ
 - Tight perspective → Broad perspective
- เดิมให้ความสำคัญกับผู้เชี่ยวชาญ
 - Technical → Community

การมีส่วนร่วมของสาธารณะในการกำหนดขอบเขต และแนวทางการประเมินฯ

- เป็นเครื่องมือวัดระดับความห่วงกังวลของประชาชนต่อโครงการ
- คนท้องถิ่นรู้เรื่องพื้นที่ของตนดีที่สุด
- ประชาชนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะรู้ว่าตนจะได้รับผลกระทบอะไร

ที่มา : ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์

การมีส่วนร่วมของสาธารณะในการกำหนดขอบเขต และแนวทางการประเมินฯ (ต่อ)

- ประชาชนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะมีส่วนร่วมตัดสินใจ
- ลดปัญหาความขัดแย้ง เมื่อนำข้อเท็จจริงมาพิจารณา
รอบด้าน
- ทำให้เกิดการเรียนรู้ สร้างความสามารถในการ
ดำรงชีวิตให้มีสุขภาพดี

ที่มา : ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์

ข้อควรคำนึงในการกำหนดขอบเขต ฯ

- พิจารณาถึงสภาพเดิมที่ยัง ไม่มีโครงการ
- เปรียบเทียบกับถ้า มีโครงการ
- ประเมินผลกระทบใน ระยะก่อสร้างและดำเนินโครงการ ว่ามีการเปลี่ยนแปลง ดีขึ้น ลดลง หรือหมดไป หรือไม่มากนักเพียงใด
- กรณีมีการขยายโครงการจะต้องรวมกับ ผลกระทบ ที่อาจเกิดจากโครงการเดิมและใหม่ ด้วย

ที่มา: อ.สัจชัย สุทธิพันธุ์

ประเด็นที่จะประเมิน

- ด้านสิ่งแวดล้อม
- ทรัพยากรธรรมชาติ
- สุขภาพ
- ชุมชน เศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่น ๆ

แนวทางการกำหนดขอบเขต

- ปัจจัยกำหนดสุขภาพ
- ประเด็นหัวข้อที่จะประเมิน
- พื้นที่ ๆ จะประเมิน
- ประชากร บุคคลกลุ่มใดบ้าง
- ระยะเวลาที่จะประเมิน

1 ด้านสิ่งแวดล้อม

■ คุณภาพอากาศ

- คุณภาพอากาศในอดีต ปัจจุบัน
- มลพิษทางอากาศจากโครงการ เช่นฝุ่นละอองจากการเผาไหม้ ลำเลียง ขนส่งทางบก ทางเรือ ฝุ่นจากโลหะหนัก แนวน้ำมันคุณภาพอากาศ ทิศทางลม การเก็บตัวอย่าง หน่วยวัด ฯลฯ

■ คุณภาพน้ำ

- น้ำผิวดิน น้ำทะเล

■ ขยะ กากของเสียอันตราย

- ปริมาณ ประเภท กากจัดเก็บ การทำลายกากของเสียอันตราย

■ เสียงดัง

■ อุบัติเหตุ

2 ทรัพยากรธรรมชาติ

- **กายภาพ**
 - บนบก เช่น ภูมิสังฐาน ธรณีวิทยา แร่ธาตุ
 - ในน้ำ เช่น น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน น้ำทะเล
 - ในอากาศ ภูมิอากาศ คุณภาพอากาศ
- **ชีวภาพ** สัตว์ พืช สิ่งมีชีวิตหายาก
- ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ กายภาพ ชีวภาพมากน้อยขนาดไหน
- ผลกระทบต่อคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติ
- ผลกระทบต่อเนื่องไปยังผลกระทบอื่น ๆ

3 ด้านสุขภาพ

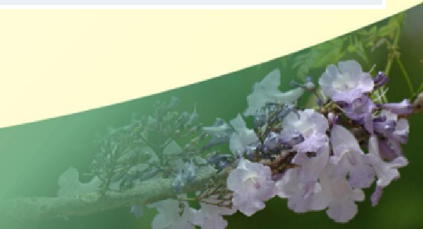
- ปัจจัยกำหนดสุขภาพ
- มิติและระดับของสุขภาพ
- ด้านความเสี่ยงและอันตรายร้ายแรง
- ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สุข.

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
1 การเปลี่ยนแปลงสภาพและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	ทรัพยากรดิน น้ำ ประมง ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ
2 การผลิต ขนส่ง และการจัดเก็บวัตถุดิบอันตราย	ประเภท ปริมาณ และวิธีดำเนินการ ของวัตถุดิบอันตรายทุกชนิด

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
3 การกำเนิดและการปล่อยของเสียและสิ่ง คุกคามสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none">■ จากการทำก่อสร้าง■ จากกระบวนการผลิต■ ขยะ กากของเสีย กากของเสีย อันตราย น้ำเสีย ขยะติดเชื้อ■ ความร้อน มลสารทางอากาศ ฝุ่น แสง เสียง กลิ่น การสั่นสะเทือน และ กัมมันตภาพรังสี

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
4 การรับสัมผัสต่อมลพิษและสิ่งคุกคามสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none">■ เส้นทางการรับสัมผัสเข้าสู่ร่างกาย เช่น โดยการหายใจ การรับประทาน การสัมผัสทางผิวหนัง■ การรับสัมผัสของคนงานหรือผู้ปฏิบัติงานในโครงการ■ การรับสัมผัสของประชาชนโดยรอบโครงการ

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
5 การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่ออาชีพ การจ้างงาน และสภาพการทำงาน ในท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none">■ ความเสี่ยงและอุบัติเหตุจากการทำงาน■ การเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ ทรัพยากร และห่วงโซ่อุปทานของสินค้า บริการที่เป็นฐานการดำรงชีวิตหลักของ ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในพื้นที่

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
6 การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประชาชนและชุมชน	<ul style="list-style-type: none">■ ความสัมพันธ์ภายในชุมชนและภายนอกชุมชน■ การอพยพของประชาชนและแรงงาน■ แรงงาน การเพิ่ม/ลดพื้นที่สาธารณะของชุมชน (Public Space)■ ความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมดังกล่าว

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
7 การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีความสำคัญและมรดกทางศิลปวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none">■ ศาสนสถาน สถานที่ที่ประชาชนสักการบูชา■ สถานที่ประกอบพิธีกรรม ของชุมชนท้องถิ่น■ ท้องถิ่น พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และโบราณสถานสำคัญ

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
8 ผลกระทบที่เฉพาะเจาะจงหรือมีความรุนแรงเป็นพิเศษต่อประชากรกลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง	กลุ่มประชากรที่มีความเปราะบางเช่น <ul style="list-style-type: none">■ เด็ก■ ผู้พิการผู้สูงอายุ■ พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว■ ชนกลุ่มน้อย

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ สช. (ต่อ)

ตัวกำหนดสุขภาพ	ปัจจัยย่อย
9 ทรัพยากรและความพร้อมของภาคสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none">■ การสร้างเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพของประชาชนที่อาจเกี่ยวข้องกับโครงการ/กิจกรรม■ ความพร้อมของข้อมูลสถานะสุขภาพในพื้นที่ก่อนมีการดำเนินการ■ การจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อติดตามผลกระทบ■ ซีดความสามารถการสำรวจโรค และการรับมือกับอุบัติภัยและภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น

3 ด้านสุขภาพ

- ปัจจัยกำหนดสุขภาพ
- มิติและระดับของสุขภาพ
- ด้านความเสี่ยงและอันตรายร้ายแรง
- ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ด้านความเสี่ยงและอันตราย ร้ายแรง

- การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง มาตรการป้องกัน และลดผลกระทบครบถ้วนทุกด้าน เช่น
 - ความเสี่ยงจากเหตุฉุกเฉิน ระเบิด
 - ความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ
 - ความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
 - ความเสี่ยงจากการคมนาคมขนส่ง

ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

- การซ้อมแผน
- การแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุ
- การประชุมชี้แจงการเพื่อให้ประชาชนทราบเรื่องการแจ้งเตือนเหตุ
- ความครอบคลุมของชุมชนที่เข้าร่วมการซ้อมแผน

ด้านชุมชน เศรษฐกิจ และสังคม

- ผลกระทบต่อชุมชน พื้นที่สาธารณะ และใกล้เคียง
- สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ การตั้งถิ่นฐาน
- อาชีพ การจ้างงาน รายได้
- การศึกษา การเรียนรู้ การดำเนินชีวิต
- คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์
- คุณค่าคุณภาพชีวิต สุนทรียภาพ การท่องเที่ยว

I. วัตถุประสงค์/ผลลัพธ์จากการกำหนดขอบเขตฯ

รายงานผลการกำหนดขอบเขตการ
ประเมินผลกระทบทางสุขภาพซึ่ง
เปรียบเสมือน พิมพ์เขียว และเป็น
หลักประกันด้านคุณภาพอย่างหนึ่งของ
กระบวนการประเมินผลกระทบฯ

เนื้อหาในรายงานควรประกอบด้วย

1. ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินงาน
2. ขอบเขตประเด็นผลกระทบที่สำคัญ ที่ได้จากการรับฟัง
ข้อห่วงใยของสาธารณะ จากผู้เชี่ยวชาญ และจากข้อมูล
หลักฐานต่างๆ
3. ผลกระทบด้านต่างๆ ที่สังคมเห็นว่าสำคัญ โดยอาจจะสรุป
เป็นตาราง ดังนี้

เนื้อหาในรายงานควรประกอบด้วย (ต่อ)

4. ขอบเขตพื้นที่และผู้ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบสูง

5. การจัดลำดับความสำคัญ

- ผลกระทบที่มีความสำคัญสูง
- ผลกระทบที่มีความสำคัญปานกลาง
- ผลกระทบที่มีความสำคัญน้อย

6. ผลกระทบที่มีมาตรการหรือกฎระเบียบอื่นๆ รองรับอยู่แล้ว

7. นโยบายระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ที่ควรส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณา เช่น นโยบายหรือทิศทางการพัฒนาระบบพลังงาน แผนแม่บทการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

เนื้อหาในรายงานควรประกอบด้วย (ต่อ)

8. แนวทางหรือวิธีการวิเคราะห์ (คาดการณ์/ประมาณการณ์)

ผลกระทบ ที่กล่าวมา

- แหล่งข้อมูล
- วิธีรวบรวมข้อมูล
- วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
- การมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ

เนื้อหาในรายงานควรประกอบด้วย (ต่อ)

9. มาตรการเพื่อจัดการผลกระทบเบื้องต้น (ที่ก็ต้องถูกประเมินผลกระทบด้วยเช่นกัน)

- มาตรการลดผลกระทบทางลบ
- มาตรการเพิ่มพูนผลกระทบทางบวก
- ข้อเสนอแนะหรือทางเลือกการพัฒนา

เนื้อหาในรายงานควรประกอบด้วย (ต่อ)

10. การบริหารจัดการกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

- ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน (อาจจะมีหลายทีมได้)
- ระยะเวลา
- งบประมาณ
- การเผยแพร่และการสื่อสารสาธารณะ
- การจัดทำสัญญา (TOR)
- การปรับให้เข้ากับการทำ **HIA** แต่ละประเภท ได้แก่
 - **HIA** ใน EIA
 - **HIA** ของแผนพัฒนาหรือโครงการภาครัฐ
 - **HIA** ตามมาตรา 11 ของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ
 - **HIA** โดยชุมชน

ตัวอย่างเนื้อหาในรายงานการกำหนดขอบเขต ฯ

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	ผลกระทบ	ขนาด พื้นที่และความรุนแรง	สิ่งที่ประชาชนห่วงกังวลมาก	มาตรการที่เจ้าของโครงการควรดำเนินการ
1. ทรัพยากรธรรมชาติ				
2. วัตถุอันตราย				
3. ของเสีย				
4. การรับสัมผัส มลพิษ				
5. อาชีพ การจ้างงาน				
6. ความสัมพันธ์ของชุมชน				
7. มรดกทางศิลปวัฒนธรรม				
8. กลุ่มเสี่ยงพิเศษ				

ขั้นตอนการทำงานและกระบวนการกำหนดขอบเขต และแนวทางการประเมินฯ

1. การทบทวนและจัดทำเอกสารสรุป โครงการ
2. การแจ้งให้สาธารณชนทราบ
3. การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น อาจจะแบ่งเป็น

3.1) Technical scoping

3.2) Public scoping

4. การเปิดช่องรับฟังความคิดเห็นแบบอื่นๆ
5. การสำรวจหรือศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม
6. การจัดทำข้อสรุปความคิดเห็นของสาธารณชน

จัดทำเอกสารสรุปโครงการพัฒนา

1. ข้อมูลโครงการ ที่ตั้ง สภาพสิ่งแวดล้อม
2. ขั้นตอนของโครงการ เช่น ขั้นตอนก่อสร้าง ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนปิดโครงการ
3. กิจกรรมโครงการ เช่น การขนส่ง การจัดการของเสีย วัตถุอันตราย (มีรายการ วัตถุอันตราย สารก่อมะเร็ง ที่ต้องแจ้งตามกฎหมาย สิ่งแวดล้อม)
4. อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการ เช่น เสียง ฝุ่น รังสี เป็นต้น
5. ข้อมูลการสัมผัสของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงที่อาจจะมีผลต่อการสัมผัสของมนุษย์
6. กลุ่มคนที่อาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งคนงานและสาธารณชน
7. กลุ่มคนที่อาจมีความเสี่ยงเป็นพิเศษ เช่น เด็ก สตรีมีครรภ์ หรือคนที่ไวต่อการได้รับอันตราย เป็นต้น

การจัดเวที

คุณสมบัติของผู้ที่จะมาจัดกระบวนการกำหนดขอบเขตฯ ควรมีทักษะ
ต่างๆ ดังนี้

- สามารถสืบค้นข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (เกี่ยวกับโครงการและผลกระทบของโครงการ)
- สามารถสื่อสารสาธารณะ (พูด การเขียนและการออกแบบสื่อต่างๆ)
- สามารถดำเนินรายการ ที่สามารถทำให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่
- สามารถสร้างบรรยากาศในช่วงการจัดเวทีที่ทำให้เกิดความเป็นมิตร และไม่น่าเบื่อ
- สามารถสรุปประเด็น

ลักษณะของกลุ่มประชากรที่ควรจะเข้าร่วมกำหนดขอบเขตฯ

แบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

3.1 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่

- ผู้เสนอโครงการ (ผู้รับผิดชอบโครงการ)
- ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ (**key decision makers**)
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- องค์กรสาธารณประโยชน์
- กลุ่มนักรณรงค์เคลื่อนไหวทางนโยบาย

ลักษณะของกลุ่มประชากรที่ควรจะเข้าร่วมกำหนด ขอบเขตฯ

3.2 กลุ่มนักวิชาการ/วิชาชีพ/องค์กรในชุมชน ได้แก่

- ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านสุขภาพ เช่น ระบาดวิทยา พิชวิทยา เวชศาสตร์ชุมชน สุขากีบาลสิ่งแวดล้อม อนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย อาชีวเวชศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ เป็นต้น
- ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น วิศวกรที่เคยทำงานในเหมืองที่คล้ายกัน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นอย่างดี

ลักษณะของกลุ่มประชากรที่ควรจะเข้าร่วมกำหนดขอบเขตฯ

3.3 ประชาชนที่อาจจะได้รับผลกระทบ ได้แก่

- ตัวแทนชุมชน
- ประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ที่ควรคำนึงเป็นพิเศษ เช่น ชนกลุ่มน้อย ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง คนว่างงาน คนยากจน พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว เด็กและเยาวชน
- ประชาชนและสาธารณชนทั่วไป แม้ว่าจะไม่ได้รับผลกระทบจากโครงการโดยตรง และอาจจะเป็นผู้ที่ได้รับแต่ผลประโยชน์จากโครงการ (ก็ควรมารับทราบความทุกข์ของผู้ที่จะได้รับผลกระทบทางลบ และควรมีส่วนร่วมในการเสนอทางออกที่มีลักษณะเฉลี่ยทุกข์-เฉลี่ยสุข)

ช่องทางการรับฟังอื่นๆ

- ควรเปิดโอกาสให้สาธารณชนกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น สามารถเสนอความคิดเห็นของตนผ่านช่องทางอื่นๆ
- ควรแจ้งชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล เว็บไซต์ ของตน ให้สาธารณชนได้ทราบ เพื่อเป็นช่องทางการเสนอความคิดเห็นของตนได้

ช่องทางการรับฟังอื่นๆ

ควรรวบรวมความคิดเห็นของสาธารณชนที่มีต่อ
โครงการที่แสดงออกทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น บางคน
อาจจะเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เพื่อ
แสดงความห่วงกังวลของตนเกี่ยวกับโครงการ และผล
การสำรวจความคิดเห็นของสาธารณชน

ช่องทางการรับฟังอื่นๆ

- ควรใช้วิธีการเชิงรุกหรือเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมไปด้วย เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (**semi-structured interview**) การจัดสนทนากลุ่มย่อย (**focus group discussions**)

คำถาม

- ขอบพระคุณ นพ.ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์ เนื้อหาบางส่วนในเอกสารประกอบการบรรยายนี้ ปรับปรุงจาก เอกสารประกอบการบรรยายของ นพ.ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ HIA intensive WS ครั้งที่ 2 ปี 2557

